Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000273

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-05-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванов Віталій Степанович
2. VITALII S. IVANOV

Кваліфікація: к. мед. н., старший науковий співробітник, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0480-7368

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 14.01.22

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 19-06-2025

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача: Державна установа "Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012102

Місцезнаходження: вул. Рішельєвська, буд. 11, Одеса, 65026, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 44.601.01

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012102

Місцезнаходження: вул. Рішельєвська, буд. 11, Одеса, 65026, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29, 76.29.55, 76.29.55.05

Тема дисертації:

1. Патогенетичне обґрунтування концепції профілактики карієсу зубів у дітей молодшого віку, що мешкають в умовах нестачі фтору, йоду в питній воді та підвищеного антропогенного навантаження

2. Pathogenetic substantiation of the concept of prevention of dental caries in young children residing under conditions of fluoride and iodine deficiency in drinking water and increased anthropogenic load

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена патогенетичному обґрунтуванню концепції профілактики і лікування основних стоматологічних захворювань у дітей, що проживають у несприятливих регіонах України. Стоматологічний стан дітей тісно пов’язаний з станом навколишнього середовища та станом питної води. Невідповідність води санітарно-епідеміологічним вимогам являється причиною виникнення захворювань у дітей, в тому числі і стоматологічних. В останні десятиріччя з’явилося багато досліджень, які свідчать про значний вплив фтору, макро-, мікроелементів, нітратів та стронцію на частоту та інтенсивність основних стоматологічних захворювань. Для досягнення мети і реалізації поставлених завдань нами були проведені клінічні та експериментальні дослідження. На початку дослідження стоматологічними бригадами було здійснено 1560 оглядів дітей в віці 3-7 років в різних регіонах України. При цьому оцінювалися поширеність

та інтенсивність карієсу зубів, пародонтальні та гігієнічні індекси. У процесі аналізу даних, отриманих з різних регіонів України, було встановлено, що загалом західні області, репрезентовані такими містами, як Долина, Калуш та Ужгород, характеризуються підвищеним рівнем інтенсивності карієсу зубів. Цей факт підтверджується аналізом індексів кпз та кпп, значення яких перевищували показники в інших регіонах країни. Так, в м. Калуш кп у 6-7 річних дітей склав 7,3, в м. Долина – 6,0 та в м. Ужгород – 7,05. У результаті аналізу хімічного складу питної води, проведеного у містах Ужгород, Калуш та Долина, було ідентифіковано значну нестачу жорсткості води, що не відповідає встановленим гранично допустимим концентраціям. Особливо важливим є виявлення вкрай низького рівня фтору (0,02-0,05 мг/л) у питній воді цих міст, що є критично нижчим за нормативні показники. Крім того, у місті Ужгород вода містить нітрати та стронцій, які можуть негативно впливати на ферментативні процеси в організмі та знижувати ефективність адаптаційно-компенсаторних механізмів. Ключові слова: біогеохімічні особливості, ротова порожнина, лікувально-профілактичний комплекс, діти.

2. Dissertation research is devoted to the pathogenetic substantiation of a concept for the prevention and treatment of major dental diseases in children residing in unfavorable regions of Ukraine. It has been established that children's dental health is closely related to the state of the environment and the quality of drinking water. Non-compliance of water with sanitary and epidemiological requirements is a cause of various diseases in children, including dental pathologies. In recent decades, numerous studies have demonstrated the significant influence of fluoride, macro- and microelements, nitrates, and strontium on the prevalence and severity of major dental diseases. To achieve our goal and fulfill the tasks set, we conducted both clinical and experimental research. At the beginning of the study, dental teams performed 1,345 examinations of children aged 3–7 years in different regions of Ukraine. During these examinations, the prevalence and intensity of dental caries were assessed, along with periodontal and hygiene indices. Analysis of the data obtained from various regions of Ukraine revealed that overall, the western regions, represented by such cities as Dolyna, Kalush, and Uzhhorod, are characterized by higher levels of caries intensity. This finding is corroborated by the analysis of the dmft and dmfs indices, whose values exceeded those in other regions of the country. Thus, in Kalush, the dmft in children aged 6–7 years was 7.3, in Dolyna – 6.0, and in Uzhhorod – 7.05. Analysis of the chemical composition of drinking water conducted in the cities of Uzhhorod, Kalush, and Dolyna identified a significant deficiency in water hardness, which does not meet the established maximum allowable concentrations. Particularly important was the finding of an extremely low fluoride level (0.02–0.05 mg/L) in the drinking water of these cities, critically below normative values. Additionally, in Uzhhorod the water contains nitrates and strontium, which may have adverse effects on enzymatic processes in the body and reduce the effectiveness of adaptation-compensation mechanisms. Molecular-genetic studies were conducted in children to investigate the polymorphisms of the following genes: Cyp1A1 A1506G (encoding an enzyme responsible for the metabolism of xenobiotics and steroid hormones), GSTM1 (the glutathione S-transferase gene involved in detoxification processes), AMELX rs17878486 (a gene affecting the structure and integrity of tooth enamel), DSPP Pro17Ser (a key gene in dentin formation), SOD2 rs4880 (encoding mitochondrial superoxide dismutase, an important antioxidant enzyme), and CAT rs1001179 (the catalase gene protecting cells against oxidative stress). Key words: biogeochemical properties, oral cavity, treatment and prevention complex, children.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мірчук Б.М., Іванов В.С., Спічка І.А., Завойко О.Б. Частота зубо-щелепових аномалій та стан тканин пародонту у дітей Волинської області. Вісник стоматології. 2007;1:54-56.
- Іванов В.С. Стоматологічна захворюваність у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку міста Одеса (частина 1). Вісник стоматології. 2013;1:120-125.
- Іванов В.С. Стоматологічна захворюваність у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку міста Одеса (частина 2). Вісник стоматології. 2013;3:96-99.
- Деньга О.В., Рейзвих О.Э., Иванов В.С. Стоматологическая заболеваемость у детей Украины за период с 1985-2011 годы. Інновації в стоматології.
- Деньга О.В., Ковальчук В.В., Иванов В.С. Стоматологическая заболеваемость детей дошкольного возраста г. Тернополь. Вісник стоматології. 2014;2:61-64.
- Иванов В.С. Сравнительная характеристика состояния твердых тканей зубов у детей дошкольного и младшего школьного возратса города Одессы за 20 летний период (1994-2014 гг.). Modern Sciens – Moderni Věda. 2015;3:134-144.
- Иванов В.С. Структура поражаемости кариесом зубов у детей дошкольного и младшего школьного возраста различных районов города Одессы (2014 год, часть 2). Вісник стоматології. 2015;2:111-118.
- Иванов В.С. Структура поражаемости кариесом зубов у детей дошкольного и младшего школьного возраста различных районов города Одессы (2014 год, часть 2). Вісник стоматології. 2015;2:111-118.
- Иванов В.С., Анисимова Л.В. Анализ заболеваемости и факторов возникновения раннего детского кариеса у детей г. Черноморск. Вісник стоматології. 2016;3:56-60.
- Ivanov V.S. Study of the antimutagenic effects of plant polyphenols under the action of genotoxicants. Journal of Education, Health and Sport. 2019;9(7):799-804.
- Иванов В.С., Шнайдер С.А., Деньга О.В., Ткаченко Е.К. Изучение влияния внутриутробно гипоксии и кариесогенного рациона на состояние зубочелюстной системы и тканей ротовой полости крыс. Вісник стоматології. 2020;1:2-7.
- Иванов В.С., Шнайдер С.А., Деньга О.В., Ткаченко Е.К. Коррекция комплексами антиоксидантов состояния зубочелюстной системы и тканей ротовой полости крыс в условиях действия гипоксии и кариесогенного рациона. Вісник стоматології. 2020;2:16-22.
- Иванов В.С., Шнайдер С.А., Ткаченко Е.К. Влияние янтарной кислоты на состояние зубочелюстной системы и тканевой полости рта при действии внутриротовой гипоксии и кариесогенного рациона. Вісник морської медицини. 2020;3(88):71-77.
- Иванов В.С. Изучение влияния разных видов внутриутробной гипоксии и кариесогенного рациона на стоматологический статус и состояние тканей ротовой полости крыс. Colloquium-journal. 2021;13(100):10-15.
- Иванов В.С. Изучение влияния разных видов внутриутробной гипоксии и кариесогенного рациона на стоматологический статус и состояние тканей ротовой полости крыс. Colloquium-journal. 2021;13(100):10-15.
- Іванов В.С., Ткаченко Є.К., Дєньга О.В., Шнайдер С.А., Пиндус Т.О. Корекція препаратом рослинних поліфенолів метаболічних змін тканин ротової порожнини щурів в умовах дії внутрішньоутробної гіпоксії та карієсогенного раціону. Світ медицини та біології. 2021;3(77):214-219.
- Ivanov V.S., Dienha O.V., Shnaider S.A., Pyndus T.O., Pyndus V.B., Shchepanskyy F. Y. Correction of metabolic changes of tissues of rats oral cavity by complex of preparations under conditions of intrauterine hypoxia and cariogenic diet. World of Medicine and Biology. 2021;4(78): 213-218.
- Ivanov V.S., Tkachenko Ye.K., Shnaider S.A., Shvartsnau O.H., Dorosh I.V., Jenčova J., Petrašova A. Influence of complex of preparations on the state of the oral cavity tissues in rats under the conditions of experimental hypothyroidism. World of Medicine and Biology. 2022;3(81): 218-222.
- Іванов В.С., Макаренко О.А., Дєньга О.В. Корекція метаболічних змін у тканинах ротової порожнини щурів за допомогою комплексу препаратів в умовах патологічних факторів. Медичні перспективи. 2022;4:38-42.

- Іванов В.С., Вербицька Т.Г. Роль поліморфізму генів детоксикації, амело- та дентиногенезу у розвитку множинного карієсу при гіпоксії, дефіциті йоду та фтору. Вісник стоматології. 2022;4:9-14.
- Іванов В.С., Вербицька Т.Г. Поліморфізм генів супероксиддисмутази 2 та каталази у дітей з множинним карієсом в умовах гіпоксії. Інновації в стоматології. 2022;2:44-49.
- Іванов В. С., Дєньга А. Е., Шнайдер С. А., Топов І. Г., Почтар В. М., Єфремова О. В. Експериментальні дослідження біохімічних показників пульпи різців щурів під дією розробленого зубного еліксиру. Вісник стоматології. 2023;122(1):51-54.
- Іванов В.С., Дєньга О.В., Шнайдер С.А. Анісімов М.В., Малех Н.В. Електрофоретична рухливість ядер і плазмолем клітин букального епітелію у дітей молодшого дошкільного віку. Вісник стоматології. 2024;126(1):199-202.
- Іванов В.С., Дєньга О.В., Вальда В.В. Клінічна оцінка ефективності лікувально-профілактичних заходів на стан твердих тканин зубів дітей дошкільного віку на тлі дефіциту фтору. Colloquium-journal. 2024;31(224):61-64.
- Иванов В.С. Современные подходы к профилактике кариеса зубов у детей. Специальный выпуск, материалов 6–ого съезда стоматологов республики Узбекистан. м. Ташкент, Узбекистан, 15-16 квітня 2010 р.; тези допов. м. Ташкент, Узбекистан, 2010; Стоматология, 1 (41-42), 190-192.
- Иванов В.С., Деньга О.В. Уровень гигиены полости рта у дошкольников Приморского района города Одессы. Особливості первинної, вторинної і третинної профілактики у пацієнтів з різним соматичним статусом: Науково-практична конференція за участю міжнародних спеціалістів, м. Одеса, Україна, 8–9 листопада 2013 р.: тези допов. м. Одеса, Україна, Вісник стоматології 2013, №4; 128.
- Иванов В.С., Деньга О.В. Программа первичной профилактики кариеса зубов и болезней пародонта среди населения Украины. Досягнення науки і практики в стоматології: Матеріали науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті професора К.М. Косенка, м. Одеса, Україна, 23–25 жовтня 2014 р.: тези допов. м. Одеса, Україна, Інновації в стоматології, 2014. №3; 156–157.
- Иванов В.С., Деньга О.В. Программа первичной профилактики кариеса зубов и болезней пародонта среди населения Украины. Досягнення науки і практики в стоматології: Матеріали науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті професора К.М. Косенка, м. Одеса, Україна, 23–25 жовтня 2014 р.: тези допов. м. Одеса, Україна, Інновації в стоматології, 2014. №3; 156–157.
- Иванов В.С. Изучение влияния разных видов внутриутробной гипоксии и кариесогенного рациона на стоматологический статус и состояние тканей ротовой полости крыс. Prospects and achievements in applied basic sciences: IV International Science conference, Budapest, Hungary, February 9-12 2021: тези допов. Budapest, Hungary, 2021; 303-306.
- Иванова В.В., Иванов В.С., Цевух Л.Б. Влияние минерального комплекса «Макромол» на состояние зубочелюстной системы крыс в условиях воспроизведения гипоксии и кариесогенного рациона. Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини (для студентів та молодих вчених): наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвячена 110-річчю з дня народження І.В. Савицького, м. Одеса, Україна, 22–23 квітня 2021 р.: тези доп. м. Одеса, Україна, ОНМедУ, 2021 135.
- Иванов В.С., Иванова В.В. Коррекция янтарной кислотой метаболических изменений состояния тканей ротовой полости крыс в условиях действия внутриутробной гипоксии и кариесогенного рациона. The latest problems of modern science and practice: IV Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference, Boston, USA, January 11-14 2022: тези допов. Boston, USA, 2022; 285-292.
- Іванов В.С., Іванова В.В. Вивчення впливу експериментального гіпотиреозу на стан зубо-щелепної системи і тканин ротової порожнини щурів. An overview of modern scientific research in various fields of science: I International Science Conference, Amsterdam, Netherlands, October 17 – 19, 2022: тези допов. Amsterdam, Netherlands, 2022; 93-97.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0113U000532 0118U006963 0120U105477 0121U114672

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковач Ілона Василівна
2. Ilona V. Kovach

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5887-4136

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 9, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шешукова Ольга Вікторівна
2. Olga V. Sheshukova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4739-4890

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Годованець Оксана Іванівна
2. Oksana I. Hodovanets

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1889-3893

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Ткаченко Ірина Михайлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Ткаченко Ірина Михайлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Прихідько Олена Олексіївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна